

VIJEĆE EUROPE

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

ODLUKA
O DOPUŠTENOSTI

zahtjeva br. 69265/01
Miodrag KOSTIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 8. siječnja 2004. u vijeću u sastavu:

g. C. L. ROZAKIS, *predsjednik*,
g. P. LORENZEN,
g. G. BONELLO,
gđa F. TULKENS
gđa N. VAJIĆ,
g. E. LEVITS,
gđa E. STEINER, *suci*,
i g. S. NIELSEN, *zamjenik tajnika Odjela*

uzimajući u obzir naprijed navedeni zahtjev podnesen 2. svibnja 2001.,
uzimajući u obzir očitovanje koje je podnijela tužena država i odgovor na očitovanje
koji je podnio podnositelj zahtjeva,
nakon vijećanja, odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva, g. Miodrag Kostić je hrvatski državljanin, rođen 1936. i živi u Petrinji, Hrvatska. Tuženu državu zastupa njena zastupnica gđa Lidija Lukina-Karajković.

A. Okolnosti predmeta

Činjenično se stanje predmeta, prema navodima stranaka, može sažeti kako slijedi.

Podnositelj je vlasnik kuće u Petrinji, Hrvatska, gdje je živio do kolovoza 1995. kada je napustio Hrvatsku zbog vojnih akcija u tom području.

Dana 23. rujna 1995. Sabor je donio zakon kojim je propisano da država preuzima u posjed svu imovinu osoba koje su napustile Hrvatsku. Dana 24. ožujka 1997. Stambena komisija Grada Petrinje dala je podnositeljevu kuću na privremeno korištenje Ž.L i M.L, jer je njihova kuća u Petrinji uništena u ratu.

Dana 10. lipnja 1998. Sabor je usvojio Program povratka i zbrinjavanja prognanika, izbjeglica i raseljenih osoba, "Narodne novine" br. 92/98 (u daljnjem tekstu: Program povratka), kojim su uređena načela njihovog povratka i povrata njihove imovine.

Dana 21. srpnja 1998. Sabor je usvojio Zakon o prestanku važenja Zakona o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom, "Narodne novine" 101/98.

Žalba tuženika protiv presude kojom je određeno iseljenje odbačena je od strane Županijskog suda u Sisku dana 30. rujna 1998. Presuda je time postala konačna.

Tuženici su odbili napustiti podnositeljevu kuću. Podnositelj se stoga dana 24. studenog 1998. obratio Općinskom sudu u Petrinji, tražeći ovrhu iseljenjem.

Dana 7. prosinca 1998. izdano je rješenje o ovrsi.

Dana 15. prosinca 1998. ovršenici su podnijeli žalbu protiv rješenja o ovrsi.

Dana 19. siječnja 1999. Stambena komisija Petrinja poništila je svoju prijašnju odluku kojom je dala podnositeljevu kuću na privremeno korištenje.

Dana 29. lipnja 1999. Županijski sud u Sisku odbio je žalbe ovršenika.

Dana 20. rujna 1999. Općinski sud u Petrinji zatražio je od Općine Petrinja da osigura privremeni smještaj za ovršenike.

Dana 21. rujna 1999. sud je pozvao podnositelja na plaćanje predujma za troškove iseljenja. Dana 25. rujna 1999. podnositelj je platio troškove.

Dana 11. listopada 1999. sud je ponovio svoj zahtjev Općini Petrinja da osigura privremen smještaj za ovršenike. Istog dana Stambena komisija Općine Petrinja odgovorila je da trenutno nisu u mogućnosti osigurati privremen smještaj za ovršenike.

Dana 15. veljače 2000. Županijski sud u Sisku zatražio je obavijest o stanju postupka. Dana 24. veljače 2000. Općinski sud u Petrinji odgovorio je da rješenje o ovrsi nije provedeno zato što nije nađen privremeni smještaj za ovršenike.

Dana 8. ožujka 2000. sud je zatražio od Regionalnog ureda za obnovu u Sisku informaciju o stanju obnove kuće ovršenika.

Dana 24. kolovoza 2000. Odsjek za obnovu Ureda za prostorno uređenje, stambeno komunalne poslove, graditeljstvo i zaštitu okoliša obavijestio je sud da obnova kuće ovršenika nije na listi prioriteta za godinu 2000. i 2001.

Dana 19. rujna 2000. sud je ponovo zatražio od Stambene komisije Općine Petrinja da osigura privremeni smještaj za ovršenike. Sud je također zatražio od Ministarstva za javne radove, obnovu i graditeljstvo obavijest kada će biti dovršena obnova kuće ovršenika.

Dana 19. listopada 2000. ministarstvo je obavijestilo sud da je kuća ovršenika na popisu programa obnove za godinu 2000.

Dana 10. siječnja 2000. sud je ponovo zatražio od Stambene komisije Općine Petrinja da pronade smještaj za ovršenike.

Dana 12. lipnja 2001. Stambena komisija Općine Petrinja obavijestila je sud da i dalje nije u mogućnosti osigurati smještaj za ovršenike.

Dana 28. lipnja 2001. Ministarstvo za javne radove, obnovu i graditeljstvo obavijestilo je sud da je dovršena obnova kuće ovršenika.

Dana 22. listopada 2001. Stambena komisija Općine Petrinja naložila je ovršenicama da napuste podnositeljevu kuću.

Dana 8. studenog 2001. ovršenici su napustili podnositeljevu kuću.

Dana 12. studenog 2001. podnositelj je ušao u posjed svoje kuće.

B. Mjerodavno domaće pravo

Mjerodavni dijelovi Zakona o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom, "Narodne novine" br. 73/95 propisuju slijedeće.

Članak 2. daje državi u posjed i pod njezinu kontrolu imovinu i stvari osoba koje su napustile Hrvatsku, a koji su se nalazili na prethodno okupiranom području.

Članak 5., između ostalog, ovlašćuje stambene komisije da daju imovinu iz članka 2. na privremeno korištenje izbjeglicama i raseljenim osobama te osobama čija je imovina uništena u ratu.

Članak 7. obvezuje privremenog korisnika da koristi imovinu s pažnjom dobrog gospodara te zabranjuje prodaju ili opterećenje imovine.

Članak 9. Programa povratka i zbrinjavanja prognanika, izbjeglica i raseljenih osoba, "Narodne novine" br. 92/98 predviđa slijedeće:

"Osobe s hrvatskim dokumentima koje su vlasnici imovine u Republici Hrvatskoj u čijoj su imovini privremeno zbrinute druge osobe, mogu se javiti gradskim/općinskim stambenim komisijama i zatražiti povrat imovine u posjed. Stambena komisija će u roku od pet (5) dana u pisanom obliku obavijestiti vlasnika-povratnika o statusu imovine. Na temelju dokaza o vlasništvu, stambena komisija u roku od 7 dana izdaje rješenje o ukidanju rješenja o privremenom korištenju i tražit od privremenoga korisnika da oslobodi objekt. Stambena komisija u roku od 7 dana dostavlja pisano rješenje zakonskome vlasniku i privremenom korisniku. U rješenju se navodi rok za iseljenje i ponudu alternativnog smještaja za privremenoga korisnika u kući ili stanu u vlasništvu države"

.....

"U slučaju da privremeni korisnik ne oslobodi imovinu u naznačenom roku, stambena komisija će podnijeti tužbu za iseljenje nadležnom općinskom sudu u roku od 7 dana. Sud će odlučivati o predmetu po skraćenom postupku. Odluka suda bit će izvršna. Moguća žalba uložena na presudu neće odgoditi njeno izvršenje ili odgoditi vraćanje u posjed imovine zakonskom vlasniku."

Članak 59. stavak 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu republike Hrvatske, "Narodne novine" 99/99, dalje: Zakon o Ustavnom sudu iz 1999. predviđa da svaka osoba koja smatra da su joj odlukom sudskog, upravnog ili drugog tijela sa javnim ovlastima povrijeđena ustavna prava, može podnijeti ustavnu tužbu Ustavnom sudu.

PRIGOVORI

1. Podnositelj prigovara na temelju članka 1. Protokola br. 1 da je njegovo pravo na mirno uživanje vlasništva povrijeđeno jer mu je onemogućen povrat posjeda kuće u Petrinji.

2. Podnositelj nadalje prigovara na temelju članka 14. Konvencije da je žrtva diskriminacije radi svog srpskog porijekla.

PRAVO

1. Podnositelj prigovara da mu je onemogućeno vraćanje u posjed njegove imovine kroz dulje vremensko razdoblje, što je u suprotnosti sa člankom 1. Protokola br. 1 koji glasi kako slijedi:

Članak 1. Protokola br. 1

"Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni."

a. Vlada najprije iznosi da je ovaj zahtjev nespojiv *ratione personae* sa odredbama Konvencije jer podnositelj više nije žrtva povrede Konvencije, budući mu je dana 12. studenog 2001. vraćen posjed kuće. Podnositelj se nije očitovao o tom pitanju.

Sud smatra da ovaj zahtjev obuhvaća situaciju u kojoj su državne vlasti propustile provesti rješenje o iseljenju u više od tri godine. Podnositelj stoga može tvrditi da je žrtva povrede prava zajamčenih Konvencijom jer navodi da činjenica da u razdoblju duljem od tri godine nije bio u mogućnosti vratiti posjed svoje kuće u Petrinji predstavlja povredu članka 1. Protokola br. 1.

Zbog toga prigovor nespojivosti zahtjeva *ratione personae* treba biti odbačen.

b. Vlada nadalje prigovara da podnositelj nije iscrpio domaća pravna sredstva. Vlada tvrdi da je podnositelj mogao pred županijskom sudom tražiti zaštitu zbog nezakonitog akta službenika. Nadalje, podnositelj je mogao podnijeti kaznenu prijavu protiv službenika koji su ga lišili njegovih prava. Naposljetku, on se mogao obratiti i Ustavnom sudu.

Podnositelj se nije očitovao o tom pitanju.

Sud primjećuje da podnositelj nije prigovarao zbog nezakonitog akta službenika ili da je bilo koji službenik koji je radio na njegovom predmetu počinio kazneno djelo. On je prigovarao radi produljenog razdoblja u kojem nije bio u mogućnosti vratiti posjed svoje kuće u Petrinji zato što je država smjestila druge osobe u njegovu kuću, čime mu je povrijeđeno pravo na mirno uživanje vlasništva.

Glede nužnosti podnošenja ustavne tužbe, Sud ističe da se ona može podnijeti protiv odluke koja je nepovoljna za stranku koja njome ustaje, no ne u situaciji u kojoj se radi o neizvršenju odluke kroz dulje vremensko razdoblje koja je u korist podnositelja. Sud primjećuje da je podnositelj imao konačnu presudu kojom je potvrđeno njegovo vlasništvo nad kućom o kojoj se radi te kojom je naloženo iseljenje privremenih korisnika. Podnositelj je potom imao izdano ovršno rješenje. U skladu s navedenim on nije imao razloga prigovarati protiv bilo koje od navedenih odluka.

Slijedi da prigovor Vlade zbog neiskorištavanja domaćih pravnih sredstava treba biti odbačen.

c. Podredno, Vlada je pozvala Sud da odbaci zahtjev kao očito neosnovan. Vlada je tvrdila da države ugovornice imaju pravo na kontrolu korištenja vlasništva u skladu sa javnim interesom. U tom smislu Vlada je tvrdila da je područje Petrinje, u kojem se nalazi podnositeljeva kuća, bilo teško pogođeno poslijedicama rata. Vlada je objasnila da je puno imovine bilo uništeno tijekom ratnih operacija te da je mnogo osoba napustilo grad. Nakon rata povratnici su bili smješteni u kuće koje su bile pogodne za stanovanje. Jedna obitelj povratnika bila je smještena u podnositeljevu kuću dok je on bio odsutan.

Godine 1998. Sabor je usvojio Program povratka i zbrinjavanja prognanika, izbjeglica i raseljenih osoba kojim je zajamčen povrat imovine osobama koje su napustile Hrvatsku. Međutim, privremenim korisnicima potrebno je osigurati smještaj u državnom vlasništvu.

Vlada je istaknula da je ovaj program usvojen radi zaštite javnog interesa, naime radi osiguranja povrata imovine osobama koje su napustile Hrvatsku i čije je imovina dana na privremeno korištenje drugim osobama, ali i u isto vrijeme radi zaštite izbjeglica koje su bile smještene u njihovim kućama.

Vlada je ustrajala da su Stambena komisija Petrinje i Općinski sud u Petrinji zajednički pokušali naći smještaj za obitelj koja je privremeno bila smještena u podnositeljevu kuću. Oni su, međutim, bili suočeni sa nedostatkom odgovarajućeg prostora u državnom vlasništvu na području Petrinje te nisu bili u mogućnosti odmah osigurati podnositelju povrat posjeda kuće. U međuvremenu je kuća te obitelji obnovljena i oni su se u nju useli, što je omogućilo povrat kuće podnositelju.

Podnositelj se nije složio sa Vladom.

Sud smatra da, u svjetlu očitovanja stranaka, da prigovor postavlja ozbiljna činjenična i pravna pitanja na temelju Konvencije radi čijeg utvrđivanja je neophodno ispitati meritum. Sud stoga zaključuje da ovaj prigovor nije očito neosnovan u smislu značenja članka 35. stavak 3. Konvencije. Niti jedan drugi temelj za proglašavanje zahtjeva nedopuštenim nije utvrđen.

2. Podnositelj također prigovara da je žrtva diskriminacije radi svog srpskog porijekla, navodeći da na području Petrinje nije provedeno niti jedno rješenje o iseljenju kada je vlasnik kuće bila osoba srpskog porijekla. On se poziva na članak 14. Konvencije koji glasi kako slijedi:

"Uživanje prava i sloboda koje su priznate u ovoj Konvenciji osigurat će se bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi, kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijed, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili druga okolnost."

Vlada je istaknula da se Program povratka jednako primjenjuje na sve, bez obzira na etničko porijeklo te da se od stranaka u postupcima pred domaćim sudovima ne traži izjašnjavanje o etničkom porijeklu. Glede podnositeljeve izjave kako niti jedno iseljenje nije provedeno na području Petrinje ako je vlasnik kuće osoba srpskog porijekla, Vlada je iznijela da je u razdoblju između 1998. do 2002. vođeno petnaest takvih postupaka. U osam postupaka vlasnicima su vraćen posjed kuće, jedan predmet se po žalbi nalazi pred Županijskim sudom u Sisku, a šest predmeta još se vodi pred općinskim sudom.

Prema mišljenju Vlade nema naznake diskriminacije u bilo kojem pogledu.

Podnositelj se nije složio sa Vladom.

Sud bilježi da se Program povratka jednako primjenjuje na sve osobe koje su se vratile u Hrvatsku, neovisno o njihovom etničkom porijeklu te da nema naznaka da je podnositelj žrtva diskriminacije u bilo kojem pogledu.

Slijedi da je ovaj prigovor očito neosnovan te mora biti odbačen u skladu sa člankom 35. stavci 3. i 4. Konvencije.

Iz tih razloga, Sud jednoglasno
proglašava dopuštenim, ne prejudicirajući meritum predmeta, prigovor podnositelja
glede prava na mirno uživanje vlasništva;
proglašava ostatak zahtjeva nedopuštenim.

Søren NIELSEN
Zamjenik Tajnika

Christos ROZAKIS
Predsjednik